

Asesu'r Effaith ar Bobl Gwynedd

Mae'r ddogfen yma yn asesu'r effaith fydd y polisi, gweithdrefn, cynllun ayb yn ei gael ar boblogaeth y sir ac yn gweithredu ar sail nifer o ddeddfau.

- **Deddf Cydraddoldeb 2010.** Mae'n rhoi dyletswydd ar fudiadau cyhoeddus i roi sylw dyledus i effaith unrhyw bolisi, weithdrefn, cynllun ayb newydd (neu wrth eu addasu) ar bobl â nodweddion gwarchodedig. Mae gofyn i ni
 - ddiddymu gwahaniaethu, aflonyddu ac erledigaeth anghyfreithiol ac ymddygiad arall sydd wedi ei wahardd gan y Ddeddf.
 - hyrwyddo cyfle cyfartal rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchodedig berthnasol a'r rhai nad ydynt.
 - meithrin perthynas dda rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchodedig a'r rhai nad ydynt.

Yng Nghymru mae'r ddyletswydd benodol yn nodi yr angen i wneud asesiad effaith yn dilyn canllawiau penodol i ystyried yr effaith fydd newid mewn unrhyw bolisi neu weithdrefn (neu greu polisi neu weithdrefn o'r newydd), yn ei gael ar bobl hefo nodweddion cydraddoldeb gwarchodedig. Rhaid gwneud asesiad amserol cyn gwneud penderfyniad ar unrhyw newid perthnasol (h.y. sy'n cael effaith ar bobl hefo nodwedd gwarchodedig).

- **Dyletswydd Economaidd-Cymdeithasol.** Mae Cymru wedi gweithredu'r ddyletswydd bellach yma sy'n ran o Ddeddf Cydraddoldeb 2010 yn rhoi dyletswydd i fynd i'r afael ag anfantais economaidd-gymdeithasol mewn penderfyniadau strategol.
- **Safonau'r Gymraeg (Adran 44 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011).** Mae'n ofynnol i'r Cyngor ystyried yr effaith fydd newid mewn unrhyw bolisi neu weithdrefn (neu greu polisi neu weithdrefn o'r newydd), yn ei gael ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg ac i

sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg. Mae'r ddogfen hon felly yn sicrhau bod y penderfyniadau yma'n diogelu ac yn hyrwyddo'r defnydd a wneir o'r Gymraeg.

- **Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015.** Mae dyletswydd ar y Cyngor i roi'r pum ffordd o weithio ar waith, ac i ymateb i'r 7 nod llesiant cenedlaethol.
- **Deddf Lluoedd Arfog 2021.** Rhaid i Gyngorau roi sylw dyledus i effaith y cynnig hwn ar y rhai sy'n gwasanaethu neu sydd wedi gwasanaethu yn y Lluoedd Arfog, ynghyd â'u teuluoedd.

Cliciwch neu daro yma i deipio testun.

Awdur: Robert John Jones, Rheolwr Cludiant Addysg

Dyddiad: 23/11/2025

Fersiwn: Fersiwn 2

CAM 1 - Prif Nodau ac Amcanion y Polisi neu'r Ymarfer

1. Sut fath o ddogfen neu weithdrefn sy'n cael ei asesu?

- Polisiâu, ymarfer neu weithdrefnau newydd neu rai sy'n cael eu hadolygu (sy'n golygu newid yn narpariaeth y gwasanaeth neu arferion cyflogaeth)

2. Beth yw nodau, amcanion a chanlyniadau arfaethedig y polisi neu'r ymarfer?

Mabwysiadwyd y Polisi Cludiant Addysg presennol yn 2009, ac er nad oes newid i'r gofynion statudol ynghlwm â darparu cludiant i ddysgwyr, mae'n amserol adolygu'r polisi oherwydd yr angen i:

- Sicrhau ein bod yn cyfarch gofynion a chanllawiau statudol cyfredol
- Sicrhau eglurder ar yr elfennau dewisol er tegwch i blant, pobl ifanc a'u teuluoedd
- Sicrhau bod y Polisi'n addas i bwrpas o ran rhesymoldeb gweithredu oddi fewn i'r adnoddau sydd ar gael

Mae'r Mesur Teithio gan Ddysgwyr (Cymru) 2008 (y Mesur) yn nodi bod rhaid i awdurdodau lleol:

- Asesu anghenion teithio dysgwyr yn ardal ei hawdurdod;
- Darparu cludiant am ddim o'r cartref i'r ysgol i ddysgwyr o oedran ysgol gorfodol sy'n mynychu ysgol gynradd sy'n byw dwy filltir o'r ysgol addas agosaf;

- Darparu cludiant o'r cartref i'r ysgol am ddim i ddysgwyr o oedran ysgol sy'n mynychu ysgol uwchradd sy'n byw tair milltir o'r ysgol addas agosaf;
- Asesu a diwallu anghenion plant 'sy'n derbyn gofal' yn ardal eu hawdurdod;
- Hyrwyddo mynediad i addysg Gymraeg ac ysgolion ffydd;
- Hyrwyddo dulliau teithio cynaliadwy.

Mae gan yr Awdurdod Lleol ddyletswydd statudol i ddarparu cludiant o'r cartref i'r ysgol yn unol â gofynion y Mesur. Ar yr un pryd, o fewn y Mesur, gall yr Awdurdod Lleol wneud trefniadau dewisol o dan ran 6 y Mesur, ac ar sail dewis a disgresiwn yr Awdurdod.

Yn unol â'r Rheoliadau Gwybodaeth am Deithio gan Ddysgwyr (Cymru) 2009, mae gofyn i Awdurdodau Lleol gyhoeddi gwybodaeth am eu polisiau i ddarparu cludiant dewisol o fewn eu Polisi Cludiant Addysg, ac os bydd Awdurdod yn gwneud defnydd o bwerau Rhan 6 i ddarparu cludiant dewisol, mae gan yr Awdurdod hefyd yr hawl i ddiddymu'r ddarpariaeth yn ddiweddarach. Er mwyn gwneud hynny, o dan ganllawiau statudol 2014, mae'n ofynnol:

- Cynnal ymgynghoriad cyn dileu neu addasu darpariaeth ddewisol; a
- Cyhoeddi trefniadau erbyn 1 Hydref y flwyddyn flaenorol.

Mae'r prif newidiadau a gynigir i'r Polisi Cludiant Addysg (Drafft) i bwrpas ymgynghori yn ymwneud â darpariaeth cludiant dewisol yr Awdurdod yn y meysydd canlynol:

- Cynllun Seddi Gweigion
- Ysgolion Ffydd
- Preswyliaid Deuol
- Ôl-16

Ceir yna hefyd feysydd eraill o fewn y Polisi Cludiant Addysg ble rydym wedi ychwanegu manylder ac eglurder i'r polisi, ond nid yw'r ychwanegiadau hynny'n arwain at unrhyw newid i'r ymrwymiad i ddarparu cludiant yn unol â'r Polisi Cludiant presennol. Mae'r meysydd hynny'n cynnwys:

- Mesur Pellter Teithio
- Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) a Chyflyrau Meddygol
- Plant sy'n derbyn gofal
- Ad-drefnu Ysgolion
- Disgwyliadau ar rieni/gwarchodwyr
- Taliadau cludiant

3. Pwy yw'r prif grwpiau ymgynghorol (budd-ddeiliaid)?

Bydd yr Awdurdod yn rhoi ystyriaeth benodol i'r budd-ddeiliaid canlynol wrth gynnal yr ymgynghoriad :

- Penaethiaid Ysgolion
- Cyrff Llywodraethol
- Grŵp Llandrillo Menai
- Rhieni
- Plant a Phobl Ifanc

Bydd yr Awdurdod yn rhoi ystyriaeth benodol i sylwadau'r Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi yn dilyn yr ymgynghoriad.

CAM 2 - Data Ymgysylltu ac Asesu'r Effaith

4. Oes ymgais wedi ei wneud i gydymffurfio â'r ddyletswydd i ymgysylltu yn unol â'r hyn a ddisgrifir uchod ac oes digon o wybodaeth wedi ei gasglu i symud ymlaen?

Oes, rydym yn gofyn am ganiatâd y Cabinet i symud ymlaen â'r ymarferiad ymgysylltu cyhoeddus.

Manylion yr ymgysylltu. Nodwch unrhyw ymgynghori neu ymgysylltu rydych chi wedi ei wneud neu yn bwriadu ei wneud

Gweithrediad	Dyddiadau	Gwybodaeth
Cwynion ac ymholiadau	Medi 2024-Medi 2025	Yn dilyn craffu manwl ar y cwynion a'r ymholiadau a dderbyniwyd am gludiant addysg dros y cyfnod, daw'n amlwg fod ein Polisi Cludiant Addysg presennol yn wan o ran cynnig arweiniad a'r manylder berthnasol wrth ymdrin a'r materion yma: - Asesu ac Addasrwydd llwybrau - Yr ysgol ddalgylch/addas agosaf - Anghenion Dysgu Ychwanegol a Chyflyrau Meddygol

		- Cod Ymddygiad O ganlyniad rydym wedi cynnig eglurder a manylder pellach ar yr agweddau hyn yn y Polisi Cludiant Addysg Drafft. Derbyniwyd hefyd nifer o geisiadau, ymholiadau, ac yn sgil hynny gwynion am y Cynllun Seddi Gweigion sydd yn rhan o'r Polisi Cludiant Addysg presennol. Er bod ffi ynghlwm â'r Cynllun Seddi Gweigion, nid yw'r cynllun yn gwarantu sedd wag am gyfnod penodol, ac nid oes modd cynyddu capasiti cerbydau i gyfarch yr angen am ragor o seddi yn rhan o'r cynllun, gan mai bwriad y cynllun yw hwyluso cludiant i ddysgwyr nad ydynt yn gymwys o dan y gofynion statudol, ond nad yw hynny'n arwain at gostau ychwanegol i'r awdurdod. Yn sgil y gofynion statudol i ymgynghori a chyhoeddi unrhyw newid cyn I Hydref y flwyddyn flaenorol, nid oes modd gweithredu'r Cynllun Seddi Gweigion fel y bwriadwyd heb ymrwymo i gynnig sedd wag drwy gydol y flwyddyn academiaidd. Mae hyn yn mynd yn groes i hanfod y cynllun o drefniant hyblyg i allu cynnig sedd wag heb ymrwymo i ddarparu'r sedd am gyfnod penodol, gan y gallai hynny arwain at gostau ychwanegol i'r Awdurdod. O ganlyniad, mae'r Cynllun Seddi Gweigion fel pennawd wedi'i ddiddymu fel cynnig o'r Polisi Cludiant Addysg Drafft.
Ymgynghoriad cyhoeddus	Chwefror - Mawrth 2026	Bydd yr Awdurdod yn rhoi ystyriaeth benodol i'r budd-ddeiliaid canlynol wrth gynnal yr ymgynghoriad: - Penaethiaid Ysgolion - Cyrff Llywodraethol - Grŵp Llandrillo Menai - Rhieni - Plant a Phobl Ifanc Bwriedir ymgysylltu'n uniongyrchol gyda rhai grwpiau perthnasol e.e.

		- Grwpiau Strategol Penaethiaid - Fforwm Llywodraethwyr Gwynedd - Fforwm Plant a Phobl Ifanc Bydd yr Awdurdod yn rhoi ystyriaeth i sylwadau'r Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi yn dilyn yr ymgynghoriad.
--	--	--

5. Pa wybodaeth sydd ar gael am yr effaith ar bob un o'r nodweddion a'r pynciau isod?

	Tystiolaeth, Gwybodaeth a Data Perthnasol	Effaith Posib Gadarnhaol a/neu negyddol
Hil	Mae gan yr Adran Addysg, yr Uned Gludiant Integredig, a holl ysgolion Gwynedd bolisiau perthnasol ar waith i amddiffyn unigolion rhag unrhyw wahaniaethu yn seiliedig ar hil, megis Polisiau Cydraddoldeb, Cynhwysiant a Gwrth-fwlio. Mae'r Polisi Gwrth-fwlio a ddarperir gan Gyngor Gwynedd yn nodi canllawiau a gweithdrefnau gwrth-fwlio yn seiliedig ar ffactorau megis hil yn yr ysgol, sydd yn ymestyn allan i'r trefniadau cludiant i'r ysgol ac adref ar gyfer yr ysgol benodol honno. Ni ragwelir felly y byddai'r Polisi Cludiant Addysg arfaethedig yn cael effaith ar y nodwedd yma.	Nid ydym wedi adnabod effaith posib ar y nodwedd yma
Anabledd	Ni ragwelir y byddai'r newid yn cael effaith ar y nodwedd yma. Byddai asesiad o unrhyw ddarpariaeth ac addasrwydd llwybrau, mannau codi, cerbydau cludo a safleoedd perthnasol ar sail hygyrchedd yn cael ei gynnal, a byddwn yn sicrhau y bydd unrhyw gludiant a ddarperir (yn unol â pholisi Cludiant Addysg) yn addas ar gyfer anghenion yr unigolyn. Bydd anghenion unrhyw blentyn anabl yn cael eu	Nid ydym wedi adnabod effaith posib ar y nodwedd yma

	hystyried yn unol â pholisïau Hygyrchedd a Chydraddoldeb yr Adran Addysg.	
Rhyw	Ni ragwelir y byddai'r Polisi Cludiant arfaethedig yn effeithio ar y nodwedd yma. Byddai gweithredu ar y ddogfen dan sylw yn golygu fod pawb yn parhau i gael eu trin yn ôl eu hangen beth bynnag yw eu rhyw.	Nid ydym wedi adnabod effaith posib ar y nodwedd yma
Oedran	Rhagwelir y byddai gweithredu'r Polisi Cludiant arfaethedig yn golygu fod dysgwyr o bob oed cymwys yn cael eu trin yn deg ac yn ôl eu hangen. Bydd cyflwyno uchafswm terfyn oed cymwys o 19 ar gyfer dysgwyr ôl-16, yn unol â Mesur Teithio 2008, yn lleihau costau cludiant yn y tymor hir ac yn sicrhau capasiti digonol i ddysgwyr cymwys.	Mae effaith cadarnhaol posib gan y bydd y Polisi newydd yn gosod canllaw clir i ddysgwyr yn sgil y ffaith y bydd dysgwyr o bob oed cymwys yn cael eu trin yn deg ac yn ôl eu hangen. Mae effaith negyddol posib ar grŵp bychan o ddysgwyr 19 oed a hŷn sydd ar hyn o bryd yn manteisio ar y Tocyn Teithio Ôl-16. Mae bwriad i ymgynghori ar y newid hwn fel rhan o'r ymgynghoriad ar y Polisi Cludiant Addysg Drafft, a byddwn yn ystyried yr adborth a dderbynnir o'r ymgynghoriad, yn addasu a newid y Polisi Addysg Cludiant Drafft fel y gwelir orau, cyn i'r polisi gael ei fabwysiadu'n derfynol.
Crefydd a Chred	Mae gan bob ysgol a choleg addysg bellach Bolisi Cynhwysiad a fyddai'n delio ag unrhyw ddigwyddiad gwahaniaethol a allai godi, sy'n gysylltiedig â chrefydd neu gred. Does dim cyfeiriad at Ysgolion ffydd yn y Polisi Cludiant Addysg presennol, o ganlyniad does dim canllawiau clir o fewn y polisi ar gludiant l ddysgwyr sy'n mynychu Ysgolion ffydd yng Ngwynedd.	Mae effaith cadarnhaol posib gan fod y Polisi newydd yn gosod canllawiau clir ar gyfer y grŵp bychan o ddysgwyr sydd yn dewis mynychu ysgolion ffydd, ac felly byddent yn cael eu trin yn deg un unol â'u hanghenion. Mae effaith negyddol posib ar grŵp bychan o ddysgwyr sy'n dewis mynychu ysgolion ffydd yng Ngwynedd. Mae'r Polisi drafft yn cynnig cludo dysgwyr i ysgolion ffydd o uchafswm pellter o 5 milltir, tra bod y Polisi presennol yn fwy amwys ynglŷn â'r pellter cludo. Mae bwriad i ymgynghori ar y newid hwn fel rhan o'r ymgynghoriad cyhoeddus, a byddwn yn ystyried yr adborth a dderbynnir o'r ymgynghoriad, ac yn addasu a newid y Polisi Cludiant Addysg Drafft fel y gwelir orau, cyn i'r polisi gael ei fabwysiadu'n derfynol.

Cyfeiriadedd Rhywiol	Ni ragwelir y byddai'r Polisi Cludiant Addysg arfaethedig yn cael effaith ar bobl ar sail cyfeiriadedd rhywiol. Byddai gweithredu ar y ddogfen dan sylw yn golygu fod pawb yn parhau i gael eu trin yn ôl eu hangen.	Nid ydym wedi adnabod effaith posib ar y nodwedd yma
Ail-bennu rhywedd	Ni ragwelir y byddai'r Polisi Cludiant Addysg arfaethedig yn cael effaith ar bobl ar sail ailbennu rhywiol. Byddai gweithredu ar y ddogfen dan sylw yn golygu fod pawb yn parhau i gael eu trin yn ôl eu hangen.	Nid ydym wedi adnabod effaith posib ar y nodwedd yma
Priodas a Phartneriaeth Sifil	Ni ragwelir y byddai'r Polisi Cludiant Addysg arfaethedig yn cael effaith ar unrhyw un priod neu mewn bartneriaeth sifil. Byddai gweithredu ar y ddogfen dan sylw yn golygu fod pawb yn parhau i gael eu trin yn ôl eu hangen.	Nid ydym wedi adnabod effaith posib ar y nodwedd yma
Beichiogrwydd a Mamolaeth	Ni ragwelir y byddai'r Polisi cludiant drafft yn cael effaith ar unrhyw un beichiog, boed yn staff neu'n riant, gan fod ysgolion a cholegau yn gweithredu'r un polisiau. Byddai gweithredu ar y ddogfen dan sylw yn golygu fod pawb yn parhau i gael eu trin yn ôl eu hangen.	Nid ydym wedi adnabod effaith posib ar y nodwedd yma
Iaith Gymraeg	Ni ragwelir y byddai cyflwyno'r newidiadau arfaethedig i'r Polisi Cludiant Addysg yn cael effaith ar yr iaith Gymraeg. Diweddariadau i weithdrefnau a phrosesau comisiynu a gweinyddol yw'r prif newidiadau yma.	Nid ydym wedi adnabod effaith posib ar y nodwedd yma
Ystyriaethau Economaidd Gymdeithasol	Nid yw darparu cludiant i ddysgwyr ôl-16 yn ofyn statudol, fodd bynnag, ar nodyn positif mae Cyngor Gwynedd ar sail disgresiwn yn darparu cludiant rhad ac am ddim i fyfyrwyr addysg bellach i fynychu cyrsiau addysg amrywiol yn ein hysgolion sydd gyda chweched dosbarth a sawl campws coleg. Mae sicrhau cludiant am ddim yn hybu mynediad i bob dysgwr fedru astudio mewn addysg bellach. Byddwn yn ychwanegu manylion am yr effaith ar	Mae effaith bositif posib o ddarparu cludiant am ddim i ddysgwyr ôl-16 ar sail disgresiwn, fel eu bod yn gallu parhau i astudio mewn addysg bellach gyda darpariaeth cludiant rhan ac am ddim. Byddwn yn ystyried unrhyw adborth perthnasol o safbwynt yr ystyriaethau economaidd gymdeithasol a dderbynnir o'r ymgynghoriad, ac yn addasu a newid y Polisi Addysg Cludiant Drafft fel y gwelir orau, cyn i'r polisi gael ei fabwysiadu'n derfynol.

	yr ystyriaethau economaidd gymdeithasol fel mae mwy o wybodaeth yn dod i law.	
Y Rhai Sy'n Gwasanaethu Neu Sydd Wedi Gwasanaethu Yn Y Lluoedd Arfog, Ynghys a'u Teuluoedd	Ni ragwelir y byddai'r Polisi arfaethedig yn cael effaith ar y rhai sy'n gwasanaethu neu sydd wedi gwasanaethu yn y lluoedd arfog, ynghyd â'u teuluoedd. Bydd plant i deuluoedd milwrol neu gyn filwrol yn cael yr un chwarae teg pa bynnag ysgol neu goleg mae nhw'n mynychu.	Nid ydym wedi adnabod effaith posib ar y nodwedd yma
Hawliau Dynol	Ni ragwelir y byddai newidiadau i'r Polisi Cludiant Addysg yn cael effaith ar hawliau dynol.	Nid ydym wedi adnabod effaith posib ar y nodwedd yma
Arall	Dim sylwadau pellach ar hyn o bryd.	Dim sylwadau pellach ar hyn o bryd.

6. Oes yna unrhyw fylchau data neu wybodaeth ac os felly beth yw'r rhain a sut y bwriedir ymdrin ag hwy?

Yn dilyn arweiniad, ac yn ddarostyngedig i benderfyniad Cabinet i fynd allan i ymgynghori ar y Polisi Cludiant Addysg Drafft, bwriedir cynnal ymgynghoriad cyhoeddus rhwng Chwefror a Mawrth 2026. Bydd yr Awdurdod yn rhoi ystyriaeth benodol i'r budd-ddeiliaid canlynol wrth gynnal yr ymgynghoriad:

- Ysgolion
- Cyrff Llywodraethol
- Grŵp Llandrillo Menai
- Rhieni
- Plant a Phobl Ifanc

Bydd yr Awdurdod yn rhoi ystyriaeth i sylwadau'r Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi yn dilyn yr ymgynghoriad.

Bydd yr ymgynghoriad yn gyfle i gasglu data a gwybodaeth bellach ar gyfer cynnwys y Polisi Cludiant Addysg ynghyd â'r Asesiad Effaith. Byddwn yn diweddarau'r Asesiad Effaith Cydraddoldeb wrth i gyfeiriad y gwaith ddod yn fwy amlwg.

7. Wrth ystyried penderfyniadau allweddol eraill sy'n effeithio ar y grwpiau hyn, oes yna effaith gynyddol (effaith gronnus)?

Ni ragwelir y bydd effaith gronnus o gyflwyno'r Polisi Cludiant Addysg drafft i bwrpas ymgynghori.

8. Beth mae'r cynnig yn ei gynnwys i ddangos eich bod wedi rhoi sylw dyledus i Ddyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus (i hyrwyddo cyfle cyfartal; helpu i ddileu gwahaniaethu, aflonyddu neu erledigaeth anghyfreithlon a meithrin perthnasau da a chydlyniant cymunedol ehangach) fel y mae'r 3 nod y Ddyletswydd Gyffredinol yn Neddf Cydraddoldeb 2010 yn eu cwmpasu?

Bydd y Polisi yn dilyn y gofynion statudol i amddiffyn dysgwyr rhag unrhyw wahaniaethu, aflonyddu neu erledigaeth. Hyrwyddir cyfleoedd cyfartal o fewn y sefydliadau perthnasol a dilynir polisiâu a gweithdrefnau cydraddoldeb.

9. Sut mae'r cynnig yn dangos fod sylw dyledus wedi ei roi i'r angen i fynd i afael ag anghyfartaledd o achos anfantais economaidd-gymdeithasol? (Sylwer fod hyn yn ymwneud â chau bylchau anghydraddoldeb yn hytrach na gwella canlyniadau i bawb yn unig)

Bydd y Polisi Cludiant Addysg arfaethedig a gynigir yn sicrhau y rhoddir cyfleoedd i bawb fynychu safleoedd addysg dalgylch/addas agosaf. Rhoddir cyfleoedd i ddysgwyr ddilyn trywydd addysg o'u dewis, gan ddilyn cwrs o'r amrediad o bynciau a gynigir ar draws holl safleoedd addysg y sir, ac ar safle sydd yn diwallu holl anghenion y dysgwyr. Darperir cludiant addas, trefnus a gyda chysylltiadau arbennig i'r perwyl hwn.

10. Sut mae'r cynnig yn dangos gweithredu yn unol â gofynion Safonau'r Gymraeg (Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011), i beidio a thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg, ac i sicrhau cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg? Hefyd sut y gweithredir yn unol â pholisi a strategaeth iaith y Cyngor i fanteisio ar bob cyfle i hyrwyddo'r Gymraeg (y tu hwnt i ddarparu gwasanaethau'n ddwyieithog) a chynyddu cyfleoedd i ddefnyddio a dysgu'r iaith yn y gymuned?

Mae'r Polisi Cludiant Addysg yn darparu cludiant i ddysgwyr i ysgolion Categori 3 cyfrwng Gymraeg ac ysgolion trosiannol yn unol â'r gofynion statudol. Mae hwyluso mynediad i ysgolion cyfrwng Gymraeg drwy gyfrwng y Polisi Cludiant Addysg yn sicrhau bod yr holl ddysgwyr yn cael cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg yn yr ysgolion, ynghyd a manteisio ar ymgyrchoedd yr ysgolion i hyrwyddo'r Gymraeg yn yr ysgol ac yn gymunedol yn unol â gweledigaeth y Siarter Iaith.

At hyn, mae pob cytundeb tendr rhwng y Cyngor a'r darparwyr cludiant addysg yn gofyn i'r contractwr gydymffurfio gyda gofynion Safonau'r Gymraeg, gan allu cyfathrebu a deall y Gymraeg a'r Saesneg i safon fyddai'n eu galluogi i ymdrin yn amserol ac addas gydag unrhyw fater allai godi yn ystod gweithrediad y cytundeb.

11. Sut mae'r cynnig hwn yn diwallu gofynion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol drwy roi'r pum ffordd o weithio ar waith, ac yn ymateb i'r 7 nod llesiant cenedlaethol gan gynnwys creu Cymru sy'n Fwy Cyfartal?

Yn dilyn ystyriaeth ac asesiad yn unol â gofynion y ddeddf llesiant, ystyriwyd 7 nod y ddeddf llesiant ac amcanion llesiant y Cyngor a deuir i'r casgliad fod y polisi yn cwrdd â'r gofynion isod: Mae'r Polisi Cludiant (drafft) yn cyfrannu'n uniongyrchol at y Ddeddf mewn sawl ffordd:

1. **Cymru lewyrchus** – Drwy hwyluso mynediad at addysg rhoddir cyfleoedd i feithrin a datblygu poblogaeth fedrus ac addysgedig.

2. **Cymru gydnerth** – Trwy eu hastudiaethau daw dysgwyr yn ymwybodol o werthoedd sydd yn cynnal cydnerth cymdeithasol, economaidd ac ecolegol ynghyd â'r gallu i addasu i newid.
3. **Cymru iachach** – Bod yn rhan o gymdeithas sydd yn hybu llesiant corfforol a cheisio adlewyrchu ar hunaniaeth bositif, sy'n gysylltiedig â chryfhau iechyd meddwl. Pwrpas hyn yw ceisio sicrhau fod pob plentyn a pherson ifanc yng Ngwynedd yn barod i ddysgu gan allu elwa'n llawn ar yr addysg a'r hyfforddiant sydd ar gael, ac yn gallu cael mynediad rhwydd at gefnogaeth i wella eu lles emosiynol, meddyliol a chorfforol.
4. **Cymru fwy cyfartal** – Mae darparu mynediad at addysg gynhwysfawr i bob plentyn, waeth beth fo'u cefndir yn ceisio sicrhau fod pob plentyn a pherson ifanc yn gallu cael mynediad at addysg a hyfforddiant o'r ansawdd uchaf posibl sy'n eu galluogi i ffynnu a chyflawni eu potensial.
5. **Cymru o gymunedau** – Rhoddir cyfleoedd i gysylltu pobl a chymunedau trwy ddarparu cysylltiadau trafnidiaeth hyfyw a diogel.
6. **Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu** – Addysg trwy gyfrwng y Gymraeg yw un o'r prif ddulliau i wireddu'r nod hwn.
7. **Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang** – Mae mynediad at addysg yn hybu a gwella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol ein dysgwyr gan obeithio fod hyn yn ymledu at lesiant byd-eang.

Mae'r pum ffordd o weithio ar waith:

Hirdymor – hybu mynediad at addysg a lleihau unrhyw rhwystredigaethau ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol.

Atal – sicrhau nad yw plant yn colli'r cyfle i gael mynediad at addysg o'r math gorau.

Integreiddio – cysylltu ag addysg, diwylliant, iechyd a chydraddoldeb.

Cydweithio – partneriaethau rhwng ysgolion, awdurdodau lleol a rhieni. Bydd cyfle i ran-ddeiliaid gymryd rhan yn yr ymgysylltu cyhoeddus.

Cynnwys – rhoi llais i deuluoedd a dysgwyr wrth lunio a datblygu Polisi.

CAM 3 - Caffael a Phartneriaethau

12. A fydd y polisi neu'r ymarfer hwn yn cael ei gyflawni'n llwyr neu'n rhannol gan gontractwyr neu mewn partneriaeth â sefydliad(au) eraill?

Bydd cludiant i ddysgwyr yn cael ei ddarparu drwy brosesau tendr a chytundebau trydydd parti a weinyddir gan yr Uned Gludiant Integredig, Cyngor Gwynedd.

Pa gamau fydd yn cael eu cymryd i gydymffurfio â'r Ddyletswydd Gydraddoldeb Gyffredinol, Hawliau Dynol a deddfwriaeth yr iaith Gymraeg a'r Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol o ran caffael a / neu partneriaethau?

Caffael:

Bydd y ddogfennaeth tendr yn rhai safonol Cyngor Gwynedd sydd yn nodi'r disgwyliadau o ran cydymffurfio â'r Ddyletswydd Gydraddoldeb Gyffredinol, Hawliau Dynol a deddfwriaeth yr iaith Gymraeg a'r Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol.

CAM 4 - Ymdrin ag Effaith Negyddol neu Anghyfreithlon a Chryfhau'r Polisi neu'r Ymarfer

13. Wrth ystyried cymesuredd, a yw'r polisi neu'r ymarfer yn achosi effaith gadarnhaol neu negyddol sylweddol neu'n creu canlyniadau anghyfartal?

Effaith Gadarnhaol Sylweddol:

Rhoddir ystyriaeth i hyn wrth ymgysylltu ar y Polisi drafft arfaethedig. Sicrheir fod pawb, gan gynnwys y dysgwyr, yn cael lleisio eu barn ar y Polisi arfaethedig. Gwneir hyn trwy gyhoeddi pecyn ymgysylltu ar-lein ar ein gwefan corfforaethol fydd yn cynnwys dogfen gefndirol yn esbonio'r rhesymeg am yr ymgynghoriad, y Polisi Cludiant Addysg Drafft, holiadur ar-lein, ynghyd â'r Asesiad Effaith ar Bobl Gwynedd. Bydd copïau papur o holl ddogfennau'r pecyn ymgynghori ar gael o Siop Gwynedd ym mhrif adeiladu'r Cyngor. Byddwn hefyd yn cyhoeddi fersiwn gryno o'r Polisi Cludiant Addysg ar ein gwefan, a bydd copi papur ohono ar gael yn Siop Gwynedd hefyd. Pwysleisir fod yr ymgynghoriad yn ddibynnol ar dderbyn cymeradwyaeth y Cabinet i'r Polisi Cludiant Addysg Drafft.

Effaith Negyddol Sylweddol:

Gall effeithiau negyddol ddod i'r amlwg wrth gyflwyno rhai newidiadau i'r Polisi, yn enwedig wrth ddileu rhai agweddau a gynigir yn bresennol ac ar ddisgresiwn y Cyngor. Rhoddir ystyriaeth i'r rhain wrth ymgysylltu ar y Polisi drafft arfaethedig, ac wrth lunio'r Polisi terfynol. Byddwn yn diweddarau'r Asesiad Effaith wrth i gyfeiriad y gwaith ddod yn fwy amlwg.

14. Dylid egluro unrhyw effaith negyddol bwriadol a pham y credir fod cyfiawnhad dros weithredu fel hyn (er enghraifft, ar sail gwella cyfle cyfartal neu fagu perthnasau da rhwng y sawl sy'n rhannu nodwedd warchodedig a'r sawl sydd ddim neu oherwydd cyfiawnhad gwrthrychol neu weithred gadarnhaol

Byddwn yn manylu ymhellach ar hyn yn dilyn dadansoddiad manwl o ganlyniadau'r ymgynghoriad. Mae'n bosibl y bydd rhai effeithiau negyddol yn deillio o'r Polisi Cludiant Addysg drafft, er enghraifft:

- Bydd canllawiau eglur ar ddysgwyr sy'n byw mewn cyfeiriadau deuol er mwyn cynnig eglurder di-amwys.
- Bydd disgwyl i ddysgwyr addysg bellach ddilyn cwrs o'u dewis yn eu coleg agosaf sy'n darparu'r cwrs er mwyn hwyluso trefniadau cludiant addysg.
- Rhoddir rhagor o eglurder ac ystyriaethau i ddalgylchoedd ysgolion ffydd gan nad oes cyfeiriad atynt ar hyn o bryd yn y Polisi gyfredol.

15. A fydd unrhyw un o'r effeithiau negyddol a nodwyd yn cyfrif fel gwahaniaethu anghyfreithlon ond eu bod yn anorfod (e.e. lleihau cyllid)?

Na

Noder y rheswm dros ddweud hynny a'r cyfiawnhad dros barhau

Byddwn yn gweithredu yn unol â'r gofynion cyfreithiol sydd arnom.

16. Pa fesurau neu newidiadau eraill fyddai'n bosib eu cynnwys er mwyn cryfhau neu newid y polisi / arfer i ddangos fod sylw dyledus wedi ei roi i hyrwyddo cyfle cyfartal; helpu i ddileu gwahaniaethu, aflonyddu neu erledigaeth anghyfreithlon a meithrin perthnasau da a chydlyniant cymunedol ehangach; fel yr ymdrinnir â nod wella yn Nyletswydd Gyffredinol Deddf Cydraddoldeb 2010?

Wrth ymgysylltu â rhanddeiliaid byddwn yn ystyried yr holl sylwadau a dderbynnir ac yn ystyried a oes cyfleoedd i gryfhau neu newid y Polisi er hyrwyddo cyfle cyfartal, helpu i ddileu gwahaniaethu, aflonyddu neu erledigaeth anghyfreithlon a meithrin perthnasau da a chydlyniant cymunedol ehangach cyn ei fabwysiadu'n derfynol.

17. Pa fesurau neu newidiadau eraill fyddai'n bosib eu cynnwys er mwyn cryfhau neu newid y polisi / arfer i ddangos fod sylw dyledus wedi ei roi i'r angen i leihau canlyniadau anghyfartal o ganlyniad i anfantais economaidd-gymdeithasol?

Adolygir hyn wrth drin a thrafod cynnwys y Polisi, byddwn yn diweddaru'r Asesiad Effaith wrth i gyfeiriad y gwaith ddod yn fwy amlwg.

18. Pa fesurau neu newidiadau eraill fyddai'n bosib eu cynnwys er mwyn cryfhau neu newid y polisi / arfer i ddangos fod sylw dyledus wedi ei roi i'r angen i gynyddu cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg ac i beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg yn unol â Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 a lleihau neu atal unrhyw effeithiau andwyol y gall y polisi/ymarfer ei gael ar yr iaith Gymraeg?

Adolygir hyn wrth drin a thrafod cynnwys y Polisi, byddwn yn diweddaru'r Asesiad Effaith wrth i gyfeiriad y gwaith ddod yn fwy amlwg.

19. A oes digon o wybodaeth i lunio barn gytbwys a symud ymlaen?

Oes

CAM 5 - Penderfynu Mynd Ymlaen

20. O ystyried yr wybodaeth sydd wedi'i chasglu yng Nghamau 1-4, ydi hi'n bosib symud ymlaen â'r polisi neu'r ymarfer ai peidio, ac os felly, ar ba sail? Dewis o:

Mae'n bosib symud ymlaen i ymgynghori ar y Polisi Drafft.

CAM 6 - Camau Gweithredu a Threfniadau i Fonitro Canlyniadau ac Adolygu Data

Mae'r broses AEC yn un barhaus ac nid yw'n dod i ben pan fo'r polisi/ymarfer a'r AEC wedi'u cytuno a'u gweithredu. Mae dyletswydd gyfreithiol benodol i fonitro effaith y polisiau/ymarferion ar gydraddoldeb ar sail barhaus i adnabod a yw'r canlyniadau wedi newid ers i chi gyflwyno neu addasu'r polisi neu ymarfer newydd hwn. Os nad yw'r data perthnasol gennych chi, dylech fod yn gweithredu i gywiro hyn yn eich cynllun gweithredu. I weld canllawiau EHRC ar gasglu data gallwch adolygu eu [Fframwaith Fesur](#)

21. Pa gamau gweithredu a nodwyd yng Nghamau 1-5 neu unrhyw waith casglu data ychwanegol fydd o gymorth i fonitro'r polisi / ymarfer pan gaiff ei weithredu:

Gweithrediad	Dyddiadau	Amserlen	Cyfrifoldeb Arweiniol	Ychwanegu i'r Cynllun Gwasanaeth
Adolygu'r Polisi Cludiant	Tymor Yr Haf	Blyneddol	Rheolwr Cludiant Addysg	Na
Cyflwyno'r Polisi Cludiant Addysg terfynol i'w fabwysiadu gan y Cabinet	Tymor yr Haf	I'w gadarnhau	Rheolwr Cludiant Addysg	Na

22. Pa drefniadau i fonitro ac adolygu effaith barhaus y polisi neu'r ymarfer hwn fydd yn cael eu gweithredu, gan gynnwys amserlenni ar gyfer pryd y dylid ei adolygu'n ffurfiol:

Trefniadau Monitro ac Adolygu (gan gynnwys lle fydd y canlyniadau'n cael eu cofnodi)	Amserlen ac Amllder	Cyfrifoldeb Arweiniol	Ychwanegu i'r cynllun Gwasanaeth
Adolygiad o'r Polisi	Blyneddol	Rheolwr Cludiant Addysg	Na